

הזדעזעי בארא פארק

ת"ק אמה על ת"ק אמה
על המכשול הנורא היוצא מעירינו
לכל העיירות ברחבי אמעריקא כולה
ואין פוצה פה ומצפצף

!!!

יחצא לאור ע"י
צוות אברכים בני תורה
טבת תש"ס לפ"ק

Congregation Young Israel of San Francisco

1806 Noriega Street • San Francisco, CA 94122
Rabbi P. Lipner, Rabbi • Dr. Norman Ozersky, President • Established 1971

בסייד אי מר-חשון תשנ"ח

לכי חרבנים הגאונים שליטייא חברי ההתאחדות חרבנים כי"א בשמו מבורך

The Mikveh in San Francisco is owned by the Jewish Community Federation, a non-orthodox Jewish organization. It was built by הרב מהעלמנץ זצ"ל with the approval of הרב יבליח הרדייג of Belgium. Since the passing of the Helmitzer Rav, the Mikveh has been in the care of Rabbi Jacob Traub and the Mikva Society. In the past the Mikveh was periodically checked for זחילה by Rabbi Schick, an older Rav who was part of our community and recently moved to ארץ ישראל. Nobody ever had a חזרה אמיסה that the rain water had been changed by people uneducated in הלכות מקוואות.

We were very lucky that הרב הרמגה"צ מוה"ר ר' נחום ראזענבערג שליטייא was called in by Rabbi Traub to check the Mikveh. During his stay here, Rabbi Traub happened to mention that he had changed the גשמים מי on his own. The San Francisco חרדיים know Rabbi Traub to be unreliable in Rabbinical issues including קהלה חרדית and גורת, כשרות and גורת, and we therefore certainly consider him unreliable for מקוואות. As a result, the local community of בני תורה and חרדים stopped using this Mikveh, since it was impossible to change the rain water until the fall due to lack of rain. There is a Mikveh an hour away from here in Berkeley, and we all use that one instead. This was following the advice of הרב ר' נחום הרדייג ר' יעקב פאזען שליטייא ד"ר דקהל עדת ישורון and ראזענבערג שליטייא.

Recently, הרב אברהם יחושע העשיל ביק was called to San Francisco by the Presidents of The Mikveh Society to inspect the Mikveh. The problem is that they זוקא called him to town in a way that the בני תורה and קהלה חרדית would not know about his coming. In fact, members of The Mikveh Society were specifically instructed not to mention the meeting to us.

We were tipped off about the meeting with Rabbi Bick, and at 10:00 a.m. Thursday July 31, 1997 we arrived uninvited to the meeting at the Mikveh. Needless to say, an unpleasant scene ensued, and they even threatened that they would call the police to throw us out.

At the meeting we were shocked to hear Rabbi Bick publicly denounce Rabbi Rosenberg, saying that he was a layman unqualified to rule on Mikveh issues. He even went so far as to say that we should refer to Rabbi Rosenberg as Mister Rosenberg because he never had חזרה. In our dealings with Rabbi Rosenberg he has been straightforward and trustworthy, and we have the deepest admiration and respect for him. Rabbi Rosenberg also showed us many

- 2 -

מוראה from the חרדים of this generation, so we were very suspicious of Rav Bick's harsh opinion of Rabbi Rosenberg.

The fact is that even if Rabbi Bick had a poor opinion of Rabbi Rosenberg, he should have kept it to himself. The חילול השם that he caused by saying these things in front of a group of people who dislike חרדים in general is astounding. All it did was give these people more ammunition to say that the San Francisco קהלה חרדית is just out to cause trouble, and that there never had really been any problem with the Mikva in the first place.

We also were dismayed about the fact that Rabbi Bick repeatedly denied us a private interview where we could tell him our views about the situation, and to explain to him the background of Rabbi Rosenberg's and Dayan Posen's view of the status of the מקוה.

The end was that Rav Bick declared that the Mikva was 100% לכתחילה. We asked him what his reasoning was, and he told me "It's only an assumption that he (Rabbi Traub) did not fill it correctly". We then asked him what about the fact that Rabbi Rosenberg had caught Rabbi Traub in many lies, including the claim that The Helmitzer Rav had changed the rain water a few years ago together with him. The Helmitzer was נפטר six years ago, and could not possibly have helped in the filling of the rain water. We also told Rav Bick that Rabbi Rosenberg said that the Mikva has a few potential problems which require a competent מורה חרדה when filling the rain water, and Rabbi Traub knew nothing at all about these problems. He answered בזה הלשון "Rabbi Rosenberg is a liar". At this point we had no idea who to believe, so we accepted Rabbi Bick's ruling without a problem. We even announced it in Shul that שבת.

Over that weekend we felt uneasy about Rabbi Bick's reasoning. Our experience had been that Rabbi Rosenberg is not a liar, and his opinion that the Mikva was not to be used was backed by דין פשוט שליטייה. Rabbi Bick had not told me of any halachic issue which would make the Mikva usable, so we decided to speak to הרבנים קרניזבורג שליטייה to get his opinion. Rabbi Kreisworth spoke to Rabbi Bick, and told us that we should ignore Rav Bick's פסק and that Rabbi Bick had told him that his פסק had been based on the reasoning "וויכיל בני תורה זענען שוין דארטן". Needless to say, the קהלה חרדית and בני תורה were very insulted that Rav Bick would let us use such a Mikva based on such silliness. We called Rav Bick on conference call with other members of the community, and Rav Bick told us that we should use a different Mikva, and to tell the all בני תורה to do so as well. He also promised us a חזרה בכתב. We went ahead and spread the word in the orthodox communities that the Mikva was still no good, and then we started hearing from people that Rav Bick was still saying that there really is no problem and that everything is still 100% לכתחילה.

The bottom line is that not only did Rav Bick not give us a כתב חזרה, he made us look like בעלי מחלוקת who just wanted to make trouble for Rabbi Traub. We told people not to use the Mikva based on Rabbi Bick's instructions to us, then the same people would call him directly and he'd tell them that it is לכתחילה.

-3-

The people in charge of the Mikva are telling everyone in town that everything is perfectly fine, and that Rav Bick has given his O.K. to the Mikva. To make matters worse, we found out that they were planning to put an ad in the local Jewish paper saying that the מקוה is under the השגחה of Rav Bick. We quickly called Rav Bick, asking that he had been חוזר, and informed him of the intention of the Mikva Board. He promised that he would not allow his name to be used in such an ad. Of course, the ad came out with his name as the רב המכשיר, and Rav Bick never came out publicly saying that he was not. Just another promise that Rav Bick has broken to us in the past few months.

Lately Rav Bick has been telling people that he has nothing to do with the Mikva, and that he doesn't want to be involved anymore. He tells them that it really is כשר לכתחילה, but that he's getting too much pressure from certain people about it. At this point, Rav Bick cannot say that he has no שייכות, since the damage is done, he already came out with a פסק, so he needs to clearly say where he stands. If not, there will always be people who will rely on his פסק and on Rabbi Traub's השגחה, and the orthodox community will never be able to use this Mikva again, and for those that do use it, it is a מכשול of כריתות.

We thought that maybe Rav Bick was concerned that if he came out against the Mikva that some women would not use any at all, but if this was his thinking he should have told us quietly not to use it. We know of at least one case where he told Rabbi Brafman, a רי"מ from Far Rockaway, that the Mikva was 100% כשר לכתחילה. Clearly Rav Bick is not doing this because of the San Francisco women who may not use a Mikva, since Rabbi Brafman is not a member of this community, and which Mikva he does or does not use makes no difference to a woman here.

Rav Bick made a big mess here. He succeeded in creating an even worse atmosphere for חרדים and בני תורה than there was before he came. His practice of telling each person a different הלכה – depending on which side they were on – is very harmful. To this day he still tells some people that it is כשר לכתחילה, and he recently told ר' יעקב גרינבערג שליט"א, a רב from Boro Park, that it is not לכתחילה. It is a בושח וחרפה that an orthodox פוסק behaves in such a manner, especially כריתות. He recently told someone that he is planning to come change the rain water "just to make certain people happy" but that really there is no problem. This is after Rabbi Kreisworth (ראב"ד דק"ק), Rabbi Blum (ראב"ד דק"ק קאשוי יצ"ו) and other פוסקים have told Rav Bick that his הלכה פוסק was wrong and that it should be changed.

We do not want Rav Bick back in town, and even if he does come to change the water, we will not accept him as the רב המכשיר. We have lost all faith in his הלכה פוסק and in Rav Bick as a פוסק.

We feel that the התאחדות הרבנים, the greatest בית דין in the חרדית, has a responsibility to make sure that Rav Bick fixes this situation, since he is a member of the התאחדות.

- 4 -

The following things need to be done:

- Rav Bick is making פסקי הלכה from us all by giving out different פסקי הלכה to many different people. He has to make up his mind once and for all which פסק הלכה is correct, and he should stick to it, no matter who is asking the שאלה.
- Rav Bick needs to clarify his position בכתב. If he feels the Mikva is כשר, let him say so together with his reasoning in writing. If he feels that it is not כשר, he must also say so in writing, and he must make it crystal clear that he is not backing down because of political or any other kind of pressure, but that he did not have all the information when he gave his original פסק. If he reverses his פסק, he must make sure that people understand that he's doing so strictly מטעם הלכתי.
- To the community here it seems that Rabbi Bick has given full סאמנט to Rabbi Traub. This is a terrible חורבן, since Rabbi Traub is not a man who any orthodox person should trust as a Rav. This is not the place for a full report on Rabbi Traub, but if more information is necessary, we can give evidence backing this up. At this point Rabbi Traub can now legitimize himself in the eyes of orthodox people, since a Rabbi and member of the התאחדות trusts him! Also, the Mikva will never be fixed, since now they feel that they have a פסק that it is כשר, so why do anything else. Rabbi Bick must disassociate himself regarding our Mikva from Rabbi Traub and make it clear that he gives no סאמנט to him at all.

החותמים למען כבוד התורה וטהרת ישראל
בשם הקהילה החרדית ותבני תורה דק"ק סאן פראנסיסקו

אברהם יעקב ראזענבליט

שלום פיין

Rabbi Nochum Rosenberg

115 Clymer St. Suite # 6-E
Brooklyn, N.Y. 11211-6770
Tel: 718-384-3674 Fax: 718-963-1110
Fingerprint # 917-224-1110
E-mail - mikva@msn.com

נחום ראזענבערג

רב המקואות
ובעמח"ם אש יצאה מחשבון
פה ברוקלין ניו יארק צ"ו

בס"ד

לכבוד הרה"ג ר' נחום אייזנשטיין שליט"א

כהמשך לשיחתנו בטלפון הנני בזה לגולל לפניך דברים כהוויתן ממה שעבר עלינו בענין מקוה הטהרה בסאן-פראנציסקא קאליפארניה, ונא למסור הדברים לידי הגאון רבי יוסף שלוי אלישיב שליט"א שיורה לנו הדרך נלך בה והמעשה אשר נעשה תיכף ומיד כי השאלה נוגעת הלכה למעשה יום יום, ואינו סובל שהות ודיתוי.

וכך הווה מעשה:

אברך תושב בארא פארק בשם ר' יעקב גרינבערג הי"ו נודמן לסאן פראנציסקא קאליפארניע, כשהלך לטבול במקוה המקומי המשמש גם כמקוה נשים, ראה שמקיר המקוה נוזל מים בשטף רב לתוך המקוה. כאשר פנה לרב טרויב האחראי על המקוה, ענה הר' שלא שמע מזה עד עתה, ועליו לפנות לאשה הממונה על המקוה (שהיא גיורת שנתגיירה על ידו, ויש לה שני בנים הלומדים בביה"ס הריפורמי במקום). אך כאשר פנה אליה, ענתה שהיא אמנם יודעת מהבעי הזאת זה זמן רב, אך לא ידעה שזו בעי הלכתית.

האברך הנ"ל התקשר אלי ובקשני שאבוא לסאן פראנציסקא לתקן את המקוה, הסברתי לו שרק באם הרב האחראי דשם יקרא אותי, אוכל לבוא. ואמנם כך הי' הר' טרויב התקשר אלי בטלפון ובקשני לבוא לתקן את המקוה. אמרתי לו שבאם אבוא מוכרח הוא לציית לכל אשר אומר לו, הר' הסכים, ואני יצאתי לדרכי אור ליום ו' בבוקר אחר תענית אסתר דהאי שתא תשנ"ז לפ"ק.

מיד כשבאתי לשם, הלכתי ביחד עם הר' למקוה ושהיתי שם כשעתיים ומחצה, ובדקתי את הכל הגג, הצינורות והמקוה, וכדרכי בכל המקומות תהיתי גם על קנקן המפקח על הנהגת המקוה, והבלן הממלא את המקוה, והבודקת לחציצות וטבילה וכו', ומי הוא הרב המכשיר של המקוה המחליף את בור המי גשמים בעת הצורך וכו'.

שאלתי את הר' האם ידוע לו שיש לו בור "זריעה", ושהמקוה חייב להיות יבש כאשר ממלאים אותו במי העיר, ואם יודע שצריך למלאות מים עד מעל נקב ההשקה, ועוד שאלות הנוגעות למקוה שם, בכדי לוודע באם הכל נוהג כהלכה. הר' ענה לי שאינו יודע מאומה מהנעשה במקוה והוא לא עושה כלום רק האשה הממונה על המקוה. התקשרתי אליה והיא באה למקוה אחר דו"ך עמה, התברר לי שאינה יודעת כלום מהלכות הנוגעות להנהגת מקוה זו, ושהיתי שם זמן רב ללמדה ולהראות לה איך להנהיג את המקוה בכשרות, וכמו"כ סדרתי שאשה חרדית תשגיח על הטבילה.

☆☆☆

הסיבות לפיהם הגעתי למסקנה שלא להשתמש יותר במקוה הינם ארבעה כדלהלן:

א. כאשר פתחתי את בור מי הגשמים ראיתי שהוא מאד נקי, ולשאלתי מי הוא הרב המכשיר של המקוה המחליף את בור המי גשמים, ומתי החליפו את המי גשמים בפעם האחרונה, ענה לי הרי שהרב מהעלמעץ [בעל טהרת יו"ט] (על הקיר תלוי שלט שהמקוה נבנה בשנת תשמ"א בהשגחתו) החליף בפעם האחרונה לפני ארבע שנים (ולא ידיעה שכבר שבק חיים זה כ-7 שנים!) נמנעתי לעייע לתפוס אותו בשקרו, ושאלתיו בערמה הלא אני שמשתי את הרב מהעלמעץ ולא זכור לי שנסע אז לסאן פראנציסקא, ענה לי הרי שאמנם אמת הוא לא בא בעצמו, רק אמר לי ע"י הטלפון איך להחליף. אז אמרתי לו שהדבר לא יתכן כי הרב מהעלמעץ אינו בחיים כבר 7 שנים...!! ולא היי מענה על כך.

כששאלתי אותו איך החליף את המים, אמר לי ששלח פלאמבער (שרפרף) גוי שירוקן המים ויניקה את הבור, שאלתו אותו כיצד ניקה, אמר לי הרי שירד עם דלי מלא מים עם סבון, ושאר חומרי ניקוי ומגבות, ועם חומרים אלו ניקה את הבור (כמובן שהמים השאובים באו לתוך הבור ללא המשכת ג' טפחים).

שאלתי אותו מי היי האחראי לבדוק שהבורות היו יבשים לגמרי, ענה לי אני אמרתי לגוי שיניקה הבורות, אך לא שמתני לב אם הבורות יבשים כי לא ידעתי שצריכים להיות יבשים לגמרי וכשאמרתי לו שמן הדין ג' לוגין פוסלין את המקוה, אז ענה לי שמן הסתם היו יבשים לגמרי כי בין כך לא ירד גשם חזק עד שלשה ימים.

לפי דברי האשה הממונה, ירד גשם מיד אחרי שרוקנו את הבור, וסיפורה סותר לסיפורו של הרי'. מאוחר יותר התברר לי שדברי שניהם נכונים, כי היא דברה לפני שנתיים כשהיא החליפה מי הגשמים, והוא לפני ארבע שנים כאשר הוא היי המחליף. עכ"פ נתברר שהחליפו את המים כמה פעמים ללא השגחה וללא ידיעה יסודית בהלי מקואות, (גם לפי דברי ר' יעקב גרינברג אמרה האשה הממונה שהחליפו מי הגשמים הרבה פעמים).

באסיפה שנערכה לפני נסיעתי בהשתתפות כמה מבני הקהלה והאשה הממונה, אמר לי הרי בפירוש שאמנם החליפו מי הגשמים הרבה פעמים ללא השגחה בלי לידע שצריך לזה רב המכיר היטב בהלכות מקוואות, וכאשר שאלתי האם החליפו כל בור בנפרד (כי יש שם בור זריעה ובור השקה), שאז אפשר לסמוך עכ"פ על השקה מבור השני, ענה לי שהחליפו את שניהם בבת אחת.

ב. כמו"כ שאלתי אותם (את הרי' ואת האשה הממונה) מי השגיח שהבור כבר התמלא מ' סאה מי גשמים, לפני שהחלו להשתמש במקוה, כי באם לא היי מ' סאה וממלאים את המקוה במים שאובים, הרי דרך נקב ההשקה זורמים המים שאובים לתוך הבור ופוסלין את המי גשמים, ובפרט שישנם שני עוקות עוקה לכל בור ואחת ארוכה מהשני, וישנם שני בורות ואחד מהם שיעורו כפול מהשני, וכשיורדים גשמים הרי המים הולכים מאליהם כרצונם, וצריך לדעת שלכה"פ בור אחד התמלא כשיעור, כי החליפו שניהם בבת אחת כנ"ל. ובפרט שבאותה תעלה שממלאים את מי הגשמים, היא גם בשימוש למי העיר הממלאים את הבור זריעה ומשם מתמלא המקוה. ולא היי מענה על שאלתי...

ג. ראיתי בהצינור הממשיך מי הגשמים להמקוה שהוא סגור עם שסתום כשאין צורך במי הגשמים, ואז עוברים המים לצינור הצדדי המתחיל כ-60 ס"מ למעלה מסוף הצינור ולמטה מזה נשאר תמיד יותר מג' לוגין מים. ושאלתי להרי' האם מרוקנים את הצינור מהמים הנשארים ושופכים אותם לחוץ לפני מילוי הבור במי גשמים? אז צחק הרי' ואמר הלא אלו הם מי גשמים,

ולא ידע מאומה שהמה מים שאובים כי בכלי הם נמצאים, ורק אם פתוח למטה אז המים כשרים.

ההנהגה המוסרית של הרבנים בשנים הרבה רעידות אדמה העלולים לגרום לנזקים בבור, משום כך מדביקים על קירות הבור מבפנים סחורה מיוחדת עם ברזל המונעת סדקים, ומחמת כן לוקח זמן רב לייבש הבור מתייבש, כי הסחורה סופגת הרבה מים, ולוקח זמן רב עד שמתייבש, ובפרט במקוה. וכן שהינו כבר ישן וישנם הרבה סדקים בסחורה ומצטברים מים מתחתיה, וצריך להיות מומחה לראות אם באמת כבר התייבש.

אי לזאת הוראתי לקהלה שלא להשתמש עם המקוה עד חודש חשון הבעלי"ט שעד אז לא יורד גשם, ואז אחזור למלאות את הבור במי גשמים חדשים, אך זאת בתנאי כפול ומכופל שהרי יתן את מפתח המקוה לאחד המלמדים שם שהם בני תורה ויר"ש הבאים מניו-יורק, והם ישגיחו על המקוה דבר יום ביומו - והסכימו לזה.

ועד שיגיע עונת הגשמים הוראתי להם להשתמש במקוה בעיד בערקעליס הנמצא במרחק 25 דקות, מקוה שנבנה והוכשר ע"י הרה"ג ר' זלמן שמעון דבורקין זצ"ל, רבה של חב"ד בברוקלין, ובדקתי הגג והצינור והכל הי' כדבעי, ולמרות שלא החליפו שם את המי גשמים הרבה שנים ואז כבר יש נוס"ס, אבל הוא לבטח כשר ממקוה זה, וגם המשגיחים הינו ר' בנציון וילטון נ"י ואשתו אנשים חרדים מאנשי חב"ד והינו בן תורה ומדקדק בקלה כבחמורה ובפרט בעניני הנהגת מקוה.

גם הצעתי אפשרות של הבאת קרח טבעי מהנהר הקפוי הנמצא בהרים במרחק של כ-7 שעות מהמקום, אך הר' הנ"ל לא הסכים.

☆☆☆

עליתי על הגג וראיתי שם עיכובי מים, שאלתיו האם גם את הגג ראה הרב מהעלמעץ, ענה לי הר' שכן. כמובן שכבר לא סמכתי על דבריו ותקנתי את הגג. כאשר ירדתי פגשני גוי שעובד שם וראה שאני מלא זפת, ושאל אותי האם שוב יש חור בגג, אמרתי לו שרק תקנתי איזה בעי הלכתית, וענה לי שהוא שמח שאין חור, כי רק לפני שנתיים שילמו כמה אלפי דולרים לתקן את הגג, וכמובן שהרב מהעלמעץ לא ראה את הגג הזה.

ראיתי את הצינור המביא מי הגשמים שהוא סילון הכפוף, והי' לי לפלא שהרב מהעלמעץ יכשיר מקוה ויכתוב על השלט שהוא לכל הדיעות, אך לא רציתי לפסול המקוה בגלל עיכוב המים על הגג והסילון הכפוף כי זה פסול רק לשיטת הראב"ד, והיות ואנו דנים על טבילות שכבר היו לא אמרתי מאומה, אך למעשה איני יודע אם אמנם הי' הצינור כך בעת שהרב מהעלמעץ הכשיר את המקוה או ששינו במשך השנים.

☆☆☆

כשתקנתי את הצינור שנזל בתוך הקיר, רציתי להעביר הצינור החדש מעל המקוה, אמרה לי האשה שאשים הצינור בתוך העוקה של מי הגשמים, אמרתי לה שזה שאלה להלכה, אמרה לי הממונה "איסטעטיקה" קודמת להלכה...

באסיפה שנערכה לפני נסיעתי, איים עלי הר' שבאם לא אתן כתב הכשר על המקוה, אזי לא ישלם לי את הוצאות הדרך (שכר עבור העבודה בין כה וכה אין אני דורש). ענית לי שאין רצוני

במעותיו וגם שלא ישתמש בשמי שהייתי פה והכשרתי כאשר עושה זה כ-16 שנה עם השלט של הרב מהעלמעץ.

הרי הנ"ל לא היי מרוצה מכל הסיפור כי כמעט כל אנשי סאן פראנציסקא הפסיקו להשתמש במקוה מלבד איזה 2-3 מקרובי הרי, ולכן חיפש איזה רב שיתיר את השימוש במקוה, אך שום רב ששמע את פרטי הסיפור לא הסכים לכך, עד שסוף כל סוף הצליח למצוא את הרב אברהם יושע העשל ביק היי אבי"ד מעזיבוז ברוקלין וחבר התאחדות הרבנים, אשר נענה לקריאתו והגיע שם בחודש אב בחשאי ללא ידיעת הקהלה החרדית במקום, לבדוק את המקוה. אך בס"ד נודע הדבר לאברכים היראים וגם הם הגיעו למקוה כדי לראות מקרוב את האמת. האשה הממונה שלא היתה מרוצה מנוכחותם של האברכים איימה עליהם שתקרא למשטרה, אך האברכים לא נבהלו ונשארו במקום. כי המקוה אינו שלהם, והוא נמצא במושב זקנים רפורמי ש"המגבית היהודית המאוחדת" בנתה.

הרב ביק ראה את המקוה כמה דקות בסקירה כללית בלי לשאול כלום מהרי, ופסק שהמקוה כשר לכתחילה, ואפי' לבני תורה, ואפי' מכאן ולהבא.

כאשר אנשי הקהלה החרדית נכנסו עמו בדברים על הבעיות במקוה ומה שמצאתי שם ומה שהוראתי להם, ושאלו אותו על סמך מה התיר להשתמש במקוה, ענה להם וכי בני תורה גרים בעירכם? עבורכם זה כשר. כמובן שתשובה כזו הרגיזתם מאד, כי גם המה יהודים וברצונם שיהי הכל כשר לכתחילה ובפרט במקוה. אחר כל זאת בראותו את תגובת אנשי העיר, הודיע לרי שלום פיין ניי (מלמד בת"ת החרדי המקומי שלמד בלייקוואד) שיחזור בו מפסקו בכתב, אך הדבר לא נעשה עד עתה.

☆☆☆

כשחזר הרב ביק לניו יורק פניתי אליו שיבאר לי על סמך מה התיר מה שהתיר, אמר לי הרב ביק דברים היוצאים מהקשרם. ראשית אמר לי שזה רק ספק גי' לוגין שאובין ומבואר ביו"ד (סי' ר"א ס"ז) שספק גי' לוגין כשר. והדבר פרוך מעיקרא כי המחליף מי הגשמים ואינו יודע מה עליו לעשות הרי זה וודאי כולו שאוב ופסול, ואפי' לדבריו שהוא רק ספק גי' לוגין שאובין, הרי זה כשר רק לטבילות שעברו אך לא מכאן ולהבא (רמב"ם רפ"ד הל' אה"ט, חידושי רע"א בשו"ע).

גם אמר שהמדובר רק בשאובין בהמשכה, אמרתי לו שאינו מכיר במציאות הדברים, כי הרי עצמו אמר לי שהגוי ירד לבור עם דלי מלא מים, כמובן שהמים השאובים באו לתוך הבור ללא המשכת גי' טפחים.

גם אמר שספק אצלו באם השסתום מחזיק גי' לוגין, ולמעשה צריך יותר מגי' לוגין כי מעט מהמים נבלעים בעוקה, אמרתי לו שמדדתי ומצאתי הרבה פעמים יותר מגי' לוגין.

☆☆☆

כאשר הרב פנחס ליפנער שליט"א מייסד ומנהל ביה"ס החרדי שם, פנה לרבו הגאון רבי חיים קרייזוירט שליט"א אבדק"ק אנטווערפן יצ"ו לדעת כדת מה לעשות, הורה לו הרב קרייזוירט שליט"א דבר, ולפי הכרת הרי באופן אישי, אני אפשר לסמוך עליו, וגם זה לפנות להגה"צ מקאשוי שליט"א, הרב מקאשוי גבה עדות ממני ופסק שהמקוה פסולה, וגם הטבילות למפרע הן טבילות נדה והן טבילות גירות הינם תחת שאלה, וגם ביקש אישית מהרב ביק

שיחזור בו כהרב מפסקי בני עי"פ הלכה אינו כשר, ודחה את כל ההיתרים שעליהם הסתמך הרב ביק.

והיטב חרה להגה"צ מקאשוי על עצם נתינת נאמנות לר' שאינו מכיר בטיב הלכות מקואות בכלל, וזוהי פשוט כמות יסמה פומים. ומה גם שהחרדים שם נמנעים מלאכול מהכשרים, ואינו נאמן להם בשום דבר, והאיך נתן לו נאמנות בדבר? כמור שטהרתם של ישראל תלויין בו.

זאת ועוד עי"י נתינת נאמנות לר' הני"ל, הרי באם יוכשר המקוה כראוי בחודש חשוון במי גשמים חדשים, הרי למעשה הרי ישאר עם המפתחות והבעלות על המקוה, וימשיכו הוא והאשה הממונה לנהוג כמנהגם ללא ידיעת ההלכות.

למעשה לא די שהרב ביק לא חזר בו מפסקו, כ"א פרסם בעתון היהודי המקומי שהמקוה נמצא תחת השגחתו, והוא כשר ללא שום פקפוק, ואפי' לבני תורה.

☆☆☆

היות וביני לביני נפל להגה"צ מקאשוי למשכב (ה' ירפאהו במהרה בתושחי"), אין לי למי לפנות, ועל כן בעצתו של הגאון ר' חיים קרייזווירט שליט"א הנני בזה בפנייתי אל כת"ר שליט"א שיפנה אל הגאון רבי יוסף שלוי אלישיב שליט"א שיקדיש מזמנו היקר לעסוק בשאלה חמורה זו העומדת על הפרק, וטהרתם של ישראל וקדושתן תלויי בה, להורות לנו הדרך אשר נלך בה והמעשה אשר נעשה:

(א) מה דינו של המקוה מכאן ולהבא, ומכאן ולמפרע על כל הטבילות שנעשו עד עתה וכל המסתעף לנדה וגיוור.

(ב) באם הדבר יאסר עי"י גדולי הדור, אז בתוקף זה יתכן שיוכלו החרדים בעיר לתבוע בעלות על המקוה מה"המגבית היהודית המאוחדת", או לכה"פ השגחה תמידית על ידם.

(ג) ואם לאו האם מחוייבים להמשיך ולהשתמש במקוה בעיר בערקעליס, ולבנות בסאן פראנציסקא מקוה חדש.

נא לענות לנו בכתב וגם לבני הקהלה בסאן פראנציסקא כדי שידעו כדת מה לעשות, ולא תהי' עדת ה' כצאן בלא רועה, וכל הרוצה ליטול את השם יבוא ויטול, ולשדא נרגא בבת ישראל ואבן נגף בעדת ה'.

ועי"ז באתי עה"ח יום י"ט אלול תשנ"ז לפ"ק

נחום ראזענבערג

Fax # 718-963-1110 or e. mail – mikva@msn.com

Fax # 415-752-5851 / 366-4137

Rabbi Abraham Y. Bick 1547 55th St. Brooklyn, N.Y. 11219

Mikveh Society of San Francisco 3355 Sacramento St. San Francisco CA. 94118

נ.ב. נא לשלוח לי התשובה מיד

ולהרב פנחס ליפנער :

ולהרב ביק :

ולהמקוה :

August 20, 1997

Dear Friend:

Enclosed please find a letter dated August 14, 1997 from Rabbi Abraham Y. Bick. Although it is self-explanatory, a brief history is necessary to explain the entire context and situation surrounding the sending of the letter.

Rabbi Bick was called to San Francisco by the Presidium of The Mikveh Society in a very secretive manner. In fact, members of The Mikveh Society were specifically instructed not to mention the meeting to us or to any Bay Area rabbis! Clearly there is something that they felt we could say to Rabbi Bick which would in some way conflict with their agenda. Rabbi Bick was informed that Rabbi Rosenberg had been to San Francisco, but was not informed that there was solid halachic opinion which rendered our Mikveh second rate (or questionable), at best.

We were tipped off about the meeting with Rabbi Bick, and at 10:00 a.m. Thursday July 31, 1997, we arrived uninvited to the meeting at the Mikveh. Needless to say, an unpleasant scene ensued, and the threat was even made that the police would be called to evict us.

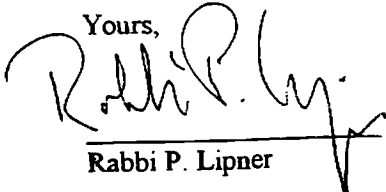
At the meeting we were shocked to hear Rabbi Bick publicly denounce Rabbi Rosenberg, saying that he was a layman unqualified to rule on Mikveh issues. He even went so far as to say that we should refer to Rabbi Rosenberg as "Mister Rosenberg" because he was never ordained as a rabbi. (In fact Rabbi Rosenberg has no less than seven ordinations from seven different Mikveh authorities, including The Helmitzer Rebbe zt"l.) In our dealings with Rabbi Rosenberg he has been straightforward and trustworthy, and we have the deepest appreciation and respect for him. We also were dismayed about the fact that Rabbi Bick repeatedly denied us a private interview where we could tell him our views about the situation.

In short, for some reason, Rabbi Bick decided to render judgment without having all the facts laid out in front of him, something which he evidently regrets (see attached letter, paragraph # 4). He also felt the necessity to destroy the good name of another rabbi for no apparent reason.

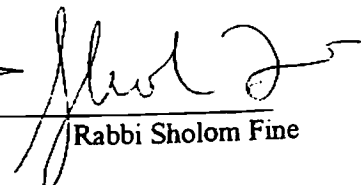
Rabbi Bick clearly was duped by the insidious strategy perpetrated by The Mikveh Board, a ploy designed to get a judgment declaring the Mikveh 100% kosher for all. One must understand, however, that it is the rabbi's job to research all opinions in any halachic issue, and ultimately Rabbi Bick himself must bear responsibility for what he now admits was an improper ruling, regardless of the shameless misbehavior of the ones who called him to town. We have lost confidence in the halachic ruling of Rabbi Bick based on the above, and as of now his involvement in the San Francisco Mikveh is without our approval. We urge The Mikveh Society to re-call Rabbi Rosenberg to refill the Mikveh once the rains begin.

Please feel free to speak directly to Rabbi Rosenberg about this issue. His home number is (718) 384-3674.

Yours,

Rabbi P. Lipner

Rabbi Aaron Rosenbleeth

Rabbi Sholom Fine

RABBI RAFAEL BLUM

1000 BELLEVILLE AVENUE
SEDFORD HILLS, N.Y. 10517
(914) 666-5626

רפאל בלום

ראש ישיבת פניני תורה
בבני ברק

ב"ה

ב"ה אסרו חג סוכות תשנ"ה לפ"ק

שלו' וברכה לכבוד הרב החו"ב בחדרי תורה עושה ומעשה בעניני
מקואות ממש מקצה העולם ועד קצהו ומזכה את הרבים הכל לש"ש הרב
מו"ה נחום ראזענבערג שליט"א.

אחדש"ה הנה זה איזה זמן שנשאלתי מכבודו אודות המקוה טהרה
של קהל ס. פראנציסקא בארה"ב, וכפי עדותו של כ"ת וגם האברך מו"ה
ר' יעקב גרינבערג שליט"א ובצירוף התמונות, מסדר המקוה דהתם, אופן
המשכת מי גשמים ועוד, וגם סדר הנהלת המקוה וכשרותה, פשוט דאין
להשתמש במקוה הלזו עד שיתוקנו כל הקלקולים.

ורשימת התיקונים של כבודו כולם ברורים ונכונים להלכה למעשה
וחיוב לתקן הדבר תיכף ומיד, למען להסיר מכשול מרבים.

וכל העוסקים למען טהרת ישראל יתברכו בכל מיני ברכות וישועות

בעזה"י אכ"ר.

דושת"ה בלונ"ח

הק' רפאל בלום

Rabbi Abraham Y. Bick
1547 55th Street
Brooklyn, New York 11219
(718) 854-2617

לא אב תשנ"ז
 August 14, 1997

The Mikveh Society of San Francisco
 3355 Sacramento Street
 San Francisco, CA 94118

Dear Rabbi Traub and The Mikveh Board:

I hereby express my deep apology for my wrongful criticism of Rabbi Nuchem Rosenberg, whose qualifications as a Rabbi and in particular as being rabbinically qualified in all matters pertaining to Mikvaoth is, as I recently learned, world renown.

I have given my personal apology to him directly for having said words to you that questioned his authority and qualifications in Mikvaoth matters.

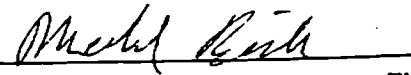
In order to complete my repentance I now make my apology to you since it was to you that the bad words, לשון הרע, were spoken.

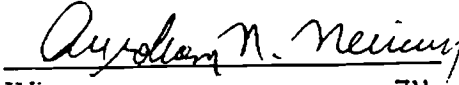
Rabbi Nuchem Rosenberg's views about the Kashruth of your Mikveh are well supported in Jewish Halacha, and I was wrong to cast doubt upon his opinions. He has received S'micha from many prominent Rabbonim which more than speaks for his qualifications.

I request yours and Rabbi Nuchem Rosenberg's forgiveness for my improper speech. May my apology be accepted by you and Rabbi Nuchem Rosenberg and may you both be inscribed together with the whole B'nei Yisroel for a good and blessed year.

Sincerely,

 Rabbi Abraham Y. Bick

 Witness דע

 Witness דע

cc: Rabbi Nuchem Rosenberg

Rabbi Nochum Rosenberg
115 Clymer St. Suite # 6-E
Brooklyn, N.Y. 11211-6770
Tel: 718-384-3674 Fax: 718-963-1110
Beeper # 917-234-1110
e. mail – mikva@msn.com

נהום ראזענבערג

רב המקואות

בני ברק
פה ברוקלין ניו יארק יצ"ו

בס"ד

יום א' ויחי תשנ"ח לפ"ק

אל כבוד הרב אברהם יהושע העשיל ביק שליט"א, אב"ד קהל בני משה "מעדזיבוש" יצ"ו

הנדון: הכשרת המקוה ב"סאן פראנציסקא".

במר ליבי הנני פונה לכבי בדבר המקוה הנ"ל, אשר בתחילה נתתם את ההכשר שלכם עליו, זאת למרות כל המכשולות והפסולים שישנם שם, ורק אחרי לחץ גדול מפוסקי הדור שליט"א פרסמתם שהמקוה אינו עומד עוד תחת השגחתכם, אך לא הודעתם שהינו פסול, וממילא ממשיכים להשתמש במקוה על סמך שהכשרתם אותו בקיץ העבר. הגם שהודעתם להם שבעת עונת הגשמים תחליפו את מי הגשמים.

עתה שעונת הגשמים היא בעיצומה, הנכם ממאנים לנסוע למקום לתקן את הנצרך באמתלאות שונות ומשונות שאין הדעת סובלתם, ובפרט כשהמדובר באיכורי כריתות רח"ל.

לי אין כבר אין האפשרות לעשות את מלאכת ההכשרה אחרי אשר הוצאתם עלי לעז שקרים והוצאת שם רע משולב בחילול שם שמים נורא ברבים, וחלק מאנשי הקהלה קבלו הלשה"ר (למרות המכתב שכתבתם שהנכם חוזרים מהלשון הרע), וממאנים שאבוא.

אי לזאת מצאתי חוב לנפשי להודיעו, כי החובה מוטלת עליו לנסוע מיד להחליף את מי הגשמים, ולתקן כל אשר נדרש, ובפרט שבעוד חודש ימים לערך נגמרת עונת הגשמים, ונהיה מהצועקים על העבר.

והגם שהרבה מבני הקהילה החרדים, כתבו מכתב שבגלל שנתתם נאמנות ל"רב" יעקב טרויב שהחרדים אינם סומכים עליו ועל הכשריו כלל וכלל, כי אוחזים אותו לבור וריק, וגם מחמת החילול השם שנגרם מכל הפרשה הכאובה, לכן גם כבודו איבד את נאמנותו וכשרותו בעיניהם, אם כל זאת היות והנכם בידידות עם ה"רב" הנ"ל, ועם חלק מאנשי הקהילה מפני שלא פסלתם המקוה - כרצונם - לזאת עליכם לעשות כנ"ל תיכף ומיד ללא דיחויים ומענות, כי הדבר נוגע לטהרתם של ישראל, ומידכם יבוקש הדבר.

ובאם וחלילה לא תעשו את המוטל עליכם, אזי לא יוותר לנו הברירה אלא לפרסם בשער בת רבים, אצל כל מנהיגי ישראל שליט"א, את כל אשר התחולל במשך מחצית השנה האחרונה, את המכתבים, הטעיפ"ס וכל השאר בקונטרס מיוחד.

אני מצדי - כאז כן עתה - עשיתי כל שביכלתי לשמור על כבודו, שלא יצא הדבר לרשות הרבים. המכתבים שנשלחו לי ולהתאחדות הרבנים, מנעתי מלפרסמם מפני כבודו. גם פרשת המקוה בווארדריזש לפני כשלוש שנים, פרסמתי ב"צייטונג" שכבודו צדק והמקוה הי' כשר, דבר שנעשה ע"פ הוראת הרבנים שליט"א, כדי שלא להכאיב לנשים צדקניות שהשתמשו במקוה בעשר שנים האחרונות, וכן שלא לפגוע בכבודו, אך כפי שידוע לכם היטב, ההכשר

REFORM MOHELIM

Fred R. Kogen, M.D.*
 (415)392-2211 or (818) 347-7244
 Website: www.100p.org/mo-ortho

Full-time professional mohel, 12 years experience, available throughout California and Nevada. Performs brit milah for all non-Orthodox families, i.e., Conservative, Reform, Renewal, Reconstructionist and other variants.

Judith L. Mates, M.D.
 1039 Grant Avenue, Suite 201
 San Francisco, CA 94133
 (415) 781-2268
 FAX (415) 781-3788
 Email: judymates@aol.com

Jing Piser, M.D.
 201 Pacific Avenue
 Piedmont, CA 94611
 (510)654-8004

Joel Piser, M.D.
 2999 Regent Street, #612
 Berkeley, CA 94705
 Home: (510) 654-8004
 Office: (510) 848-1727

Mark M. Rubenstein, M.D.
 2700 Grant Street, #110
 Concord, CA 94520
 Office: (510) 676-6500
 Home: (510) 957-8680
 Home: (510) 957-8680
 Email: markmd@ibm.net

Eric Tabas, M.D.
 490 Post Street, #939
 San Francisco, CA 94102
 (415) 397-2331/FAX (415) 397-4225

Marc Usatin, M.D.
 1425 South Main Street
 Walnut Creek, CA 94596
 (510) 295-5155

ALTERNATIVE

Alternative Bris Support Group
 Mail to: P.O. Box 1305
 Capitola, CA 95010
 (408) 475-3313
 FAX (408) 465-0737
 Email: bryce@cruzio.com

Provides support and information on alternative bris ceremonies and medical, religious and cultural information for parents considering covenant/naming ceremonies without circumcision.

BRIT BAT/ SIMCHAT BAT (REJOICING FOR DAUGHTER)

The birth of a baby girl is traditionally celebrated with a Brit Bat or parents are called to the Torah on the Sabbath to give the newborn her Hebrew name. The past decade has seen the development of various naming ceremonies for girls. In fact, there is a growing liturgy around the brit bat, and various alternative rituals have been proposed. This ritual is frequently performed on the eighth day of a baby girl's life.

PIDYON HABEN (FIRST-BORN REDEMPTION)

A pidyon haben, redemption of son, takes place 30 days after the birth of a first-born baby boy. The tradition is based on the belief that first-born sons were to serve God in the Temple. To redeem them from that obligation, five shekels were given to the Temple priests, who then served in the Temple instead. The ceremony today usually involves a symbolic charitable donation.

Making Marriage Work

Seminars for Jewish and Interfaith couples preparing for marriage.

Nationally recognized, highly successful program developed by the University of Judaism.

- 10 sessions on topics such as:
 Love & Commitment
 Communication & Problem-solving
 Sex and Intimacy
 Children, family, dual careers
- 2 sessions with a rabbi
- 1 session with a financial advisor
- Each couple has a private session with a marriage counselor

When: Ongoing
 Where: Jewish Family Service of Santa Clara County
 Cost: \$175/couple. Includes manual.

Call Karen Belford, MSW, 408-356-7576
 Co-sponsored by JFS, JCC, Congregations Beth David, Shir Hadash, Sinai and Temple Emanu-El

A great engagement or wedding gift!

B.H.

THE MIKVEH SOCIETY OF SAN FRANCISCO

Mikveh Israel B'nai David

Invites you to find out about the Mikveh.

Tours and Classes gladly given.

The Mikveh is currently under the guidance and certification of world renowned Mikveh authority, Rabbi Avraham Yehoshua Bick.

ראב"ר אברהם יושע העשיל ביק

For more information and appointments call:
 (415) 921-4070
 3355 Sacramento St.
 San Francisco, CA 94118

302

RABBI A. Y. BICK
1547 - 55TH STREET
BROOKLYN, N.Y. 11218

To the Federation of S. F.

דער פֿעדעראציע'ס 11/7/97

The mikvah of San Francisco, Ca.
at 3355 Sacramento St. is not
under my supervision or certification,
and I am not affiliated with this
mikvah in any way.

I am not coming to S. F., to
refill the boxes of the mikvah,
and therefore, please find an
other Rabbinical Authority to
supervise and certify the sizes
of the mikvah.

און פֿירן און פֿירן און פֿירן
און פֿירן און פֿירן און פֿירן
און פֿירן און פֿירן און פֿירן
Rabbi A. Y. Bick

Rabbi Nochum Rosenberg

115 Clymer St. Suite # 6-E
Brooklyn, N.Y. 11211-6770
Tel: 718-384-3674 Fax: 718-963-1110
Beeper # 917-234-1110
e. mail – mikva@msn.com

נחום ראזענבערג

רב המקואות

ובעמח"ס אש יצאה מחשבון
פה ברוקלין ניו יארק יצ"ו

בדבר תיקון המקוה בסאן פראנציסקא קאליפארניה

בס"ד, בין כסא לעשור השנ"ח לפ"ק

בענין מקוה הטהרה בסאן פראנציסקא קאליפארניה, הנקרא "מקוה סעסאייעני אוו סאן פראנציסקא"

Mikveh Society of San Francisco 3355 Sacramento St. San Francisco CA. 94118

העומדת ברשותו של הר' טרויב ומתנהל ע"י אשה הממונה על ידו.

מצאתי קלקולים בכל חלקי המקוה החל בהכאת מי הגשמים מן הגג ועד הכורות, יש מהם מעיקר הדין ויש מהם להרבה פוסקים, ובנוסף לכך לפי הודאתם החליפו (הר' והאשה) את המי גשמים כמה וכמה פעמים ללא ידיעת ההלכות הקשורות בזה, וכפי שהם עצמם הודו שאינם בקיאים בהלכות אלו כלל, לכן בדיותי שם בפורים תשנ"ז פסלתי את המקוה מלהשתמש בו עוד, הן לטבילת גשים והן לטבילת גרים, עד שיתוקנו הדברים הצריכים תקן כדלהלן:

החלפת מי הגשמים וההשגחה ע"ב

- א. יש לרוקן תיכף ומיד את כורות מי הגשמים ולמלאותם מחדש, והדבר צריך להעשות ע"י רב חרדי ירא ה', וגם שיהי' כפי כהלכות ובפרקטיקה השייך למקואות, שיבחר גם ע"י חברי הקהלה האורתודוכסית החרדית: הבני תורה דרי המקום.
- ב. הרב החרדי שיבחר, צריך להיות נוכח במקום החל מיבוש הבור, מילואו, ועד לנעילה בורות מי הגשמים.
- ג. וכן בכל פעם כשיהי' צורך להחליף את בורות מי הגשמים, יעשה הדבר כנ"ל בסעיף א' וב'.
- ד. בורות מי הגשמים צריכים להיות נעולים והמפתח חייב להמצא אך ורק בידיו של הרב החרדי שיבחר, ואף אחד מלכודו לא יגש לכורות.

החלפת מי כור הטבילה (המקוה)

החלפת מי כור הטבילה, צריכה להעשות דוקא ע"י איש חרדי, שומר תורה ומצוות וטהרת המשפחה, וכן תורה וירא שמים, ונאמן במלאכתו, וגם צריך לדעת ההלכות הנוגעות להפקידו זה, ושיתמנה בהסכמת הרב החרדי שיבחר, וגם ע"י חברי הקהלה האורתודוכסית החרדית והבני תורה דרי המקום, וגם צריך לעמוד עם הרב שיבחר, בקשר המדי בכל השאלות שיעמדו על הפרק בעניני המקוה.

על הממונה להשגיח:

א. שבור הטבילה יהי' יבש לגמרי לפני שממלאים אותו, היות שיש שם בור זריעה.

ב. לעשות השקה בכל יום.

ג. להבדוק את המים בכל יום.

ד. לבדוק אחת לחודש באם המקוה זוחל (כי במקום ישנם רעידות ארמה תכופות).

ה. להשגיח דבר יום ביומו בעניני המקוה בכללות ועל הנקיון.

האשה העומרת ע"ג הטבילה

האשה המשגיחה על הטובלות בעניני חציצה וטבילה, צריכה להיות שומרת תורה ומצוות וטהרת המשפחה, ובעלת יראת שמים, וגם נאמנת במלאכתה, וגם צריכה לדעת ההלכות הנוגעות להשגחה, וגם התמנהגותה יהי' ע"י חברי הקהלה האורתודוכסית החרדים והבני תורה דרי המקום, וגם צריכה לעמוד עם הרכ שיחבר כנ"ל בקשר תמידי בכל השאלות שיעמדו על הפרק בעניני חציצה וטבילה.

***

אמנם יש גם צורך בתיקונים בחלקי הבניה, יש מהם מעיקר הדין ויש מהם להרכבה פוסקים, ולמעשה כראי לחקן הכל כדי שיהי' המקוה כשר לכל הדיעות כמבואר בתשב"ץ סי' י"ז שבמקוה יש לחוש אף לשיטה יחידאה היות וקדושתם של ישראל תלויים בה, ואלו הן:

הנג

ישנם לוחות פח שחתכום ובמקום החיתוך נתעקס מעט ונעשה עיכוב מים, ומן הצורך לכסות את הפח עם זפת.

הצינור המביא מי הגשמים

(1) יש לברוק את הצינור מלמעלה עד למטה כיצד חוברו החתיכות, ובאם נעשו עם הברגה שיש בה עיכוב מים, צריך להכניס לתוך הצינור, צינור שני צר ממנו, שיהי' בלא עיכוב מים, ודרכו יעברו המי גשמים.

(2) במקום שמתעקס והוא סילון הכפוף, יש להמשיכו עד למטה, ומשם לעשות עוקה ממלט שתוביל לבור מי הגשמים (הזריעה או ההשקה) או לסוער, וממילא יתבמל הקלקול שנעשה ע"י השסתום (שטאפיק בלע"ז) העוצר את מי הגשמים וערשם לשאובים.

גם אפשר לעשות מלמעלה שני צינורות באופן שיוכל להוביל את המים ללא סילון הכפוף,

כדוגמא:

בורות מי הגשמים זריעה והשקה

הסחודה המיוחדת עם בחל המונעת סדקים, המודבקים על קירות הבור, יש צורך לכסותו במעט מלט (1) כי הסחורה סופגת מים, ולוקח זמן רב עד שמתייבש, ובפרט שיש הרבה סדקים בסחורה ומצטברים מים החתיה, ואי אפשר ליבש הבורות כדבעי. (2) שלא יהי' חשש מעמיד ע"י דבר המקבל טומאה.

צינור המביא מי העיר

צריך לעשות מעצור שלא יוכלו לפתוח את הברז לנמרי, כי אז אין המים באים בהמשכת קרקע, רק נהזים באויר.

נחום ראזענבערג

מכתב גלוי

קורע לבבות

מאת רב מפורסם א' אל הרבנים וראשי קהילות
ובני הכוללים בעיר רבתי נוא יארק

באתי בזה לעורר את כתה"ר על המכשול הגדול והנורא תסמר שערות אנוש איך שאחד שהוא עם הארץ גמור ונעשה פתאום לרב גדול שמנהל ומכניס את כל היהודים לשאול תחתית, ואין איש שם על לב, הרב הזה הוא מכשיל את עדת ישראל במקואות פסולות, ורק כמה מרבנים שיודעים כל זה ושותקים בגלל שמפחדים שהשור ינגח, אבל מה שהביק הזה מנגח ונכנס והורס את כל עם ישראל זה כלום?
האם לא מבינים למה שיש כל כך הרבה צרות אצל אחינו בני ישראל, שעוברים ל"ע יום יום על איסורי כריתות בלא יודעים, אבל על הכל יש חשבון, ובשמים לא שותקים.
אנו מעתיקים לכם כאן כמה דוקאמענטען עם מכשולות נוראות שהכשיר מקוואות פסולות, אבל רק לדוגמא: מעשה א': ידוע לפני 20 שנה מה שהי' כאן בבארא פארק, שכשהלכתי לבקש הסכמה על ספרי על מקוואות מהגה"צ מדעברעצין שליט"א, בדיוק אז הי' הדעברעצינער רב זצ"ל, ממש כמו אש בוטר, ושמעתי איך שדיבר על הטלפון בביתו, וסיפר לי שהמקוה בבארא פארק ברחוב 46 היו זוחלים כבר יותר מששה חדשים ואמרו לרב.. וגיסו הרב.. שהם היו המכשירים מהמקוה, ולא תקנו את המקוה, ואני ביררתי את הענין אז ודיברתי עם רבנים ואמרו לי שכבר סידרו ותיקנו

המקרה. אבל השאלה היא, למה ההתאחדות הרבנים שיודעים כל זה שותקים ולוקחים את הרב הזה לרב המכשיר על כל הדברים שיש להם והוא הוא הבעל דרשן ואומר מוסר לאנשים ונשים, רח"ל הלא הוא ממש יותר גרוע מרעפארמער, וכאן הם מכשילים אלפים מאחינו בני ישראל רח"ל המדקדקים בקלה ובחמורה, וקונים אתרוגים ציצית תפילין ומזוזות כשרים בסכומים עצומים וכל מצוה מקיימים בזהירות רב מניין לא יאומן כי יסופר, ודוקא המקרה שהיא מיסודות הדת נוחלים בזה ואין איש שם על לב?

מעשה הב': כבר ידוע לרבים מאחינו בני ישראל והי' נדפס ג"כ בעיתון די צייטונג מודעה, הגם שהי' קצת באהאלטען כמו שאומרים שהאנשים לא יבינו יותר מדאי, אבל הבעלי דעת הבינו בדיוק מה שנכתב שם וכל אחד יודע מזה, (ממילא אין נחוץ לשלוח לכם הדוקאמענטען מעובדות הנ"ל).

אספר לכתה"ר עובדא הב' בקיצור נמרץ שאפילו שאני יגלה רק לאחד שלא ידע מזה ג"כ כדאי, שכל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא (סנהדרין לז), ואולי ישנו אחד מהרבנים שלא ראו את העיתון מה שכתב בענין המקרה.

ידוע שהרב יהושע העשיל ביק, נתן הכשר לבד (בלי גיסו הרב חיים אלעזר פרידמאן) על המקרה בוואדריטש הרבה שנים, ורק לפני שנתיים בדקו המקרה הנ"ל שהיתה תחת השגחתו, ומצאו שהיתה כמה שנים פסולה לכל הדיעות. והרהגה"צ רבי יצחק לעבאביטץ שליט"א שהוא רב דשם ומנהיג ישיבה גדולה הביא את הרב הגאון ר' נחום ראזנבערג שליט"א, המומחה הגדול במקוואות, ואתו עמו עוד כמה רבנים מומחים למקוואות מ"התאחדות הרבנים", ונכנסו לשם ובדקו הדק היטב ומצאו שהמקרה היתה פסולה לכל הדיעות, ונמצא אצלו תמונות מהמקרה ועוד הרבה דאקומענטן, והלך לראשי וזקני הרבנים של "התאחדות הרבנים" לעורר אותם להציג בפניהם כל המסמכים. והרבנים מזקני דור הישן - בשמעם כל זה - ויזעקו זעקה גדולה ומרה, ואמרו "אוי ווי, אלפי משפחות נכשלו שנים הרבה במקרה פסולה ר"ל, וצריכים לגזור תענית על זה". (חלק מהסיפור הנ"ל נדפס אז בעיתון "די נייעס").

הרבנים הנ"ל הזמינו אותו אליהם ודיברו אתו בהלכות מקוואות, ונוכחו לדעת שאין יודע בין ימינו לשמאלו בהלכות מקוואות¹, ואסרו עליו מכאן ולהבא לתת הכשר על מקוואות.

---

1) והאמת ניתן להאמר, שהרב ביק אינו יודע בכלל לפסוק כמעט שום הלכה לאמיתה של תורה, ואדרבה, כל ת"ח או בני הכולל יטלפנו אליו וישאלו אותו על איזה שאלה בד' חלקי שו"ע והוא יענה על אתר על כל שאלה ושאלה 95% (ואולי יותר) להיתר, וכל זה ברגע אחת, בלי לחשוב כלל כאלו הוא הסטייפלער, או הגר"ם פיינשטיין זצ"ל, ואיך יכול להיות שברגע אחת פוסק בד' חלקי שו"ע אלא הוא עושה כמו כל הרבנים הקלים והריקים שמוצצים מהאצבע ופוסקים הכל היפך דעת תורה, כידוע. והרבה רבנים כבר עוררו את האנשים ומתפללים שלהם שלא לשאול אותו שום שאלה ובפרט ביו"ד ח"ב. כידוע.

ועכשיו אם כבר מדברים מ"אותו האיש", מזכירו לשבח, שהיה מורה (טיטשער בלע"ז) בתורה ודעת 15 שנים, ואולי יותר מזה ולמד עם הילדים שלו בכתה קטנה. פרק המפקיד תנ"ך שופטים מלכים ועוד. והשאלה הוא כזאת: כל בני הכולל יודעים שכל מקצוע בתורה לוקח כמה שנים ללמוד המקצוע הזה, כמו הל' שבת או יו"ד ח"א וח"ב, ועוד. ועכשיו השאלה הגדולה היא מתי למד כל הד' חלקי שו"ע שפוסק לכל העיר?

ואיפה הרבנים היראים שאינם יוצאים נגד הפורק עול העם הארץ הזה, שמפקיר כל בית ישראל בפסקיו המקוקלים. ואני מבקש מכבודכם שתקחו כמה אברכים שישאלו את הרב ביק אם יש לו בכלל סמיכה, ואיפו לקח שימוש? - אחד כבר שאל אותו מאיפו לקח שימוש? וענה לו, הלא כל הפראדוקטן שאתה אוכל אתה סומך עלי שהוא כשר, ואיפה שואל עוד שאלות כאלה? ונבהלתי לראות מנהל הכולל מנסה להצדיק את כל המצב הזה. ומה שכתבתי לך ביום שבת, וכתב שבשנים קדמוניות הרבנים היו יודעים ללמוד התורה והלכה והיה להם פה גדול, ויכלו לצעוק בקול גדול ולומר דרשות, שזה בכלל לא עבודה, שישנם ספרי הדרשות למאות, ויכולים לגנוב כמה שרוצים והמתים לא קמים מקבריהם לומר שיאמרו לכה"פ בשם אומרים, ורצו להיות מפורסמים וגדולי

בדעת הרבנים הי' לצאת ב"קול קורא" נגדו להזהר ולהשמר לבל יכירו בהשגחתו על מקואות, ויפול לפני רגלי הרבנים ויבך ויתחנן אליהם שלא יפרסמו ברבים את המכשול הנורא הזה, כי הוא עושה תשובה ומקבל עליו לא לתת מכאן ולהבא הכשר על מקואות.

המקוה תוקן על ידי רבנים אחרים ולא סמכו עליו יותר על מקוה זו.

כמה מהרבנים הזקנים מדור הישן כתבו תשובות ומכתבים נגדו ונגד הכשר המקוה שלו, ובקשו מאת הרבנים של התאחדות הרבנים להעבירו מהתאחדות הרבנים, והדבר נשתק, והוא במקום ללבוש שחורים ולהתעטף שחורים נשאר הלאה בהתאחדות הרבנים, ונותן הכשרים הלאה כמו מקודם וביתר שאת וביתר עז, כאילו לא קרא כלום.

והנני שולח לכבודכם רק כמה דוקאמענטען מכמה מקוואות ורק חלק קטן שיש בידך, אבל אני חושב שיהי' לכם די והותר, ותבינו טוב מי הוא המנהיג הרוחני שלנו שאנו סומכים עליו בהכשרים במקוואות ומי יודע על מה עוד. ומה שמצחיק מאוד כשהרב ביק אומר מוסר ודרשות בהספדים ש'הנפטרת' נסתלק'ה מן העולם כל זה רק משום עון הצניעות של הנשים רח"ל, ולא מדבר כלל וכלל איך שהוא לבדו נותן הכשרים על המקוואות הפסולות, האם אשמים אנחנו? מי אשם בזה אם לא הוא לבד? או שאר הרבנים היודעים כל זה ולא מגלים ומפרסמים לכל העולם, [אני שולח בענהי"ת הדוקאמענטן לרבנים ואנשים מפורסמים, ואם לא יעשו מה שצריכים לעשות אגלה אי"ה לכל הציבור שהרב הזה ידע מזה, ולא גילה להציבור, כי לפי דעת תורה אסור לאף אחד לשתוק בדבר הזה, כי גודל חומרת חיוב הערבות והתוכחה מוטל על כל איש ואיש מישראל על חבירו, ושעם ישראל מאוחדים כגוף אחד, ועונשים הנוראים שנתחייבו על ידי הערבות, וכל אחד מחויב לקיים מצות התוכחה ומחאה כמבואר בש"ס ופוסקים (ועיין שבת נד.) ובשבת קיט. שחורבן ירושלים היה על שלא הוכיחו זה את זה, וראה ב"מ ל. שאפילו תלמיד לרב חייב להוכיח אפילו מאה פעמים. ובסנהדרין (כח.) "וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו", מלמד שכולם ערבים זה לזה, והוא שהיה בידם למחות ולא מיחו, וכל הנגעים באים על מניעת התוכחה כמבואר בזוה"ק ח"ג דף מ"ו: עיי"ש].

וקולי קולי אקרא לכל הרבנים והמנהיגים ומנהלי בתי מדרשים שעושים אפילס בכל בית המדרש לעזור לעולי רוסיא ביסודי הדת כמו מילה חופה וקידושין ומקוה שיהי' כדת משה וישראל, ולקרב אחינו בני פליטי רוסיא ולעזור להם הן ברוחניות, והן בגשמיות, ולהושיט להם יד בכל צרכיהם, איפו אתם כשרואים האיך כמה רבנים קלים ורקים נותנים הכשרים על מקוואות פסולות, למה לא מושיטים יד לעזור לאחינו בני ישראל להציל אותם מאיסורי כריתות רח"ל, הישמע כזאת שבדברים כאלה ישתקו וישימו יד לפה.

ישראל בלי שילמדו מקודם ש"ס וד"ח שלחן ערוך, מה עשו התחילו ליתן הכשרים בחינם, ואח"כ כשהי' להם כבר שם גדול בקשו כסף, ואח"כ יותר כסף כמו שנוהגים בכל הביזנעם, וידוע שבדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו, עד שהצליח ונעשה בעל המכשיר שהדפיסו שמו על מיליאן קענס בכל יום וכולם אכלו על ההכשר שלו, וכך זכה למה שזכה להיות בעל המכשיר ושייגען גדול ומכשיל הרבים מפורסם לערך עשרים שנים, עד שבא רב אחד גדול בישראל ומסר נפשו וגילה איך שהרב המכשיר הזה האכיל מיליוני קענס עשרות בשנים, ולא הלך אפילו לראות את הקאמפאני מה שנעשה שם אולי מכניסים בתוך הפראדוקט הזה חזיר או יין נסך וכדומה, רק סמך על מה שכותבים על הלעביל ולא עלה על לבו שצריך להשגיח על הכשרות, רח"ל.

נא לבקש ממנו לראות הכתב ההוראה שלו, מי נתן לו בכלל כתב הוראה? מי נתן לו שימוש, ונתן לו היתר לפסוק שאלות? הלא אנו יודעים שהרופא צריך ללמוד עד שיהי' לו קאליטש דיגרי, וכו' וכו', ולוקח הרבה שנים עד שיעבור בחינה גדולה ויקבל כתב שיוכל להיות רופא, צריך לעבוד על זה 8-12 שנים ואולי יותר, ואיך הרב ביק הנ"ל פוסק שאלות בלי שיתחיל ללמוד?

העיקר שבאתי הוא לעורר בענין המקוואות, מפני שעסקתי הרבה בענין הזה וכתבתי ב"ה הרבה חידושי תורה על מקוואות כידוע. ובה חקרתי ודרשתי עד שקיבלתי כל המסמכים האלה. לכן באתי בזה לעורר את כל הרבנים והאדמו"רים, ומהיום והלאה יהי' כל האחריות עליכם, ואני מחכה לראות מה שתעשו בזה, כי אם אני לא יראה שתגלו ברבים ותעבירו "אותו האיש" מלהיות ע"י הנשיל הכלל ישראל אצטרך ללכת להעיתונים ולעשות אינטערוויו, נומי יודע מה שהרב ביק עושה בעניני כשרות, אבל בעניני כשרות ישנם הרבה ארגונים, וג"כ אפשר לאכול מהכשרים של עדה החרדית בא"י, אבל המקוואות אם סומכים על רבנים קלים כאלה, שכל ענין המקוה אצליהם כצחוק בעלמא, (עיין במכתב שכתב הרב ביק בעצמו רח"ל).

ואני צועק ובוכה לכל איש יהודי! האם אינכם יודעים שבכל יום שהינכם הולכים בבוקר למקוה לטהר את עצמכם, לא יעזרו לכם אפילו כל מימות שבעולם, כי הינכם טובלים ולא רק שרץ בידכם, אלא שרץ בתוככם! וכשהינכם מתפללים ערב ובוקר, או כשהינכם לומדים שיעור, האם אינכם יודעים שהבל היוצא מפיכם הוא הבל של חטא, כי אם המקוה אינה כשירה מה יועיל כל מה שעושים הלא כולנו רח"ל בטומאה גדולה שא"א לתאר, ועד מתי תשנו שינת חוני המעגל? והם כבר יפרסמו ויעשו מה שצריך, אבל לעת עתה אני מחכה 4 שבועות לשמוע ממכם את דעת תורתכם.

רצו"ב, תראו איך שהרב ביק מפרסם בעיתון של רעפארמערס שהוא רב גדול ונותן הכשרים על מקוואות, ולפי דעתי העני' אפילו לרעפארמערס ג"כ אסור להכשיל, בזה.

וראה מש"כ בפלא יועץ אות תוכחה: והן בעוון גברה חנופה ואין בדור זה מי שיוכיח, ובפרט לאיש מכובד, אם רואה אותו עובר על דברי תורה, הוא בוש וירא לגשת ולומר לו, מדוע אתה עובר את מצות המלך, מלכו של עולם? וכובש פניו בקרקע ועושה עצמו אשר לא ראה ואשר לא ידע.

אוי לנו מיום הדין ומיום התוכחה, כי יפקוד השם על מצות התוכחה - מה נענה ומא נאמר? כי יאמר, על כבודך הקפדת הרבה, ומה גם על כבוד אביך ואמך היית מקפיד הרבה, שאם היית רואה איש מכה אביך ואמך או מקלל אותם, היית יוצא לקראת נשק ויורד עמו עד להייו, ולמה לא תקפיד על כבוד שמים בראותך איש עובר עברה שהוא מקל בכבוד שמים, וגורם צער וכעס ופגם, ונרגן מפריד אלוף, וכהנה רעות רבות, ואין שם על לב. עכ"ל שם.

נחזור לענינינו, הרי אנו רואים שהרב ביק הזה יש לו כבר חזקה בהרבה מקוואות איך שמכשיל אלפים מישראל, יראי ה' מדקדקים בקלה כבחמורה, ומקוואות פסולות, כאן בארצות-הברית ובשאר ארצות, ומי יודע כמה מקומות נוספות שנותן הכשר על מקוואות פסולות. ויש להאריך עוד הרבה בזה, וכעת אקצר. רוצ"ב לערך 32 עמודים דוקאמענטען.